PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

New Syllabus (CBCS)

B.A.Part III – Marathi (Sem. V & VI)

with effect from June 2021

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanites

New Syllabus Choice Based Credit System

B.A.III Marathi Sem. V & VI

2021-2024

Sem.	Code	Tital of the Paper	Semester Exam.			L	T	P	Credits
V		**Discipline Specific Elective Subject**							
DSE VII	5.1	साहित्यशास्त्र (पूर्वार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE VIII	5.2	भाषाविज्ञान व व्याकरण (पूर्वार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE IX	5.3	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास इ.स. ११०१ ते १८०० (पूर्वार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE X	5.4	उपयोजित मराठी (पूर्वार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE XI	5.5	आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (ग्रामीण व दलित)	40	10	50	3	1	0	4
VI		**Discipline Specific Elective Subject**							
DSE XII	6.1	साहित्यशास्त्र (उत्तरार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE XIII	6.2	भाषाविज्ञान व व्याकरण (उत्तरार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE XIV	6.3	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास इ.स. ११०१ ते १८०० (उत्तरार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE XV	6.4	उपयोजित मराठी (उत्तरार्ध)	40	10	50	3	1	0	4
DSE XVI	6.5	आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (स्त्रीवादी व मुस्लीम)	40	10	50	3	1	0	4
		Total	**400**	**100**	**500**	**30**	**10**	**0**	**40**

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

मानवविज्ञान विद्याशाखा

बी. ए. भाग - ३ विषय - मराठी

सुधारित अभ्यासक्रम (CBCS Pattern)

शैक्षणिक वर्ष : २०२१ - २०२२, २०२२ - २०२३, २०२३ - २०२४

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका क्र. ७ DSE -VII : ५. १. साहित्यशास्त्र (पूर्वार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. ८ DSE- VIII : ५. २. भाषाविज्ञान व व्याकरण (पूर्वार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. ९ DSE- IX : ५. ३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास इ.स. ११०१ ते १८०० (पूर्वार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. १० DSE- X : ५. ४. उपयोजित मराठी (पूर्वार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. ११ DSE- XI : ५. ५. आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (ग्रामीण व दलित)

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका क्र. ७ DSE -VII : ५. १. साहित्यशास्त्र (पूर्वार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. साहित्य लक्षणासंबंधीच्या विविध सिध्दांतांचा परिचय करून घेणे.
२. साहित्याचे स्वरूप समजावून घेणे.
३. साहित्याच्या विविध प्रयोजनांचा परिचय करून घेणे.
४. साहित्यनिर्मितीच्या जनक कारणांची माहिती करून घेणे.
५. शब्दशक्तींचा परिचय करून घेणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**साहित्याची लक्षणे** अ) भारतीय काव्यशास्त्राचा स्थूल परिचय :शब्द, रस, रीती, ध्वनी, वक्रोक्ती, औचित्य व अलंकार या सिध्दांतांच्या अनुरोधाने ब) पाश्चात्य साहित्य लक्षणांचा स्थूल परिचय : कल्पना, भावना, प्रज्ञा,शैली व लयबध्दता या लक्षणांच्या अनुरोधाने	१५	१	१०
२.	**साहित्याची प्रयोजने** अ) प्राचीन - यश, अर्थ, व्यवहारविज्ञान, अशुभनिवारण, उपदेश व आनंद ब) आधुनिक - पलायनवाद, स्वप्नरंजन, जिज्ञासापूर्ती, आत्माविष्कार व उद्‌बोधन,	१५	१	१०
३.	**साहित्यनिर्मितीची जनक कारणे** अ) साहित्यनिर्मितीचे स्वरूप ब) प्रतिभा, बहुश्रुतता आणि अभ्यास व स्फूर्ती क) कल्पनाशक्ती, मानसिक स्वास्थ्य, देशकाल परस्थिती इ. कारणांचा परिचय	१५	१	१०

४.	**शब्दशक्ती** अ) अभिधा ब) लक्षणा क) व्यंजना	**१५**	**१**	**१०**
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. काव्यशास्त्रप्रदीप - स.रा.गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.

२. अभिनव काव्यप्रकाश - रा. श्री. जोग, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.

३. भारतीय साहित्यशास्त्र - गणेश त्र्यंबक देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

४. साहित्यशास्त्र : स्वरूप आणि समस्या - वसंत पाटणकर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.

५. साहित्यविचार - भालचंद्र खांडेकर, अनमोल प्रकाशन, पुणे.

६. साहित्यविचार - अरविंद वामन कुळकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.

७. साहित्याचे अध्यापन आणि प्रकार - संपादक श्री. पु. भागवत, सुधीर रसाळ आणि इतर, पॉप्युलर प्रकाशन , मुंबई आणि मौज प्रकाशन गृह, मुंबई.

८. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन - रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

९. साहित्यविचार - संपादक डॉ. दत्तात्रेय पुंडे, डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

१०.साहित्य समीक्षा प्रदीप - डॉ. सुधीर रसाळ, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. ८ DSE- VIII : ५. २. भाषाविज्ञान व व्याकरण (पूर्वार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. मानवी जीवनातील भाषेचे स्वरूप व महत्त्व विद्यार्थ्यांना समजावून सांगणे.

२. विद्यार्थ्यांमध्ये भाषाविषयक वैज्ञानिक दृष्टिकोन विकसित करणे.

३. भाषिक संप्रेषणाचा परिचय करून घेणे.

४. भाषा परिवर्तनाचे स्वरूप स्पष्ट करणे.

५. मराठी भाषेच्या व्याकरणारचे स्वरूप समजावून सांगणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**भाषा : संकल्पना व स्वरूप** अ) भाषा : शब्दार्थ व व्याख्या ब) भाषेचे घटक - ध्वनी, शब्द, वाक्य, अर्थ क) भाषिक व भाषेतर संप्रेषण ड) भाषेची वैशिष्ट्ये व कार्ये	१५	१	१०
२.	**भाषाभ्यासाची परंपरा** अ) प्राचीन भाषाभ्यास ब) ऐतिहासिक भाषाशास्त्राचे स्वरूप क) अंतर्वर्तुळ - बहिर्वर्तुळ सिध्दांत ड) मराठी भाषेची पूर्वपीठिका	१५	१	१०
३.	**भाषिक परिवर्तन** अ) भाषिक परिवर्तनाचे स्वरूप ब) ध्वनिपरिवर्तन : कारणे व प्रकार क) अर्थपरिवर्तन : कारणे व प्रकार	१५	१	१०
४.	**मराठीचे व्याकरण** अ) व्याकरणाचे स्वरूप ब) मराठीची वर्णमाला (स्वर,स्वरादी,व्यंजने) क) शब्दांचे प्रकार (विकारी व अविकारी)	१५	१	१०
	एकूण	६०	०४	४०

संदर्भ ग्रंथ :

१. भाषा आणि संस्कृती : ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई.

२. भाषा, इतिहास आणि भूगोल : ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई.

३. ध्वनिविचार : ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई

४. भाषाविज्ञान परिचय : संपादक स.ग.मालशे, द.दि.पुंडे, अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.

५. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक : संपादक स.ग.मालशे, हे.वि.इनामदार, अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.

६. मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र : र.रा.गोसावी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

७. भाषा व भाषाविज्ञान : रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.

८. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा : अनिल गवळी, हिरण्यकेशी प्रकाशन, पुणे.

९. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन : मो.रा.वाळिंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे.

१०. शास्त्रीय मराठी व्याकरण : मो.के.दामले, केशव भिकाजी ढवळे प्रकाशन, मुंबई.

११.मराठी व्याकरण परिचय : राजशेखर हिरेमठ, मेहता पब्लिकेशन, पुणे.

१२.मराठी व्याकरण स्वरूपविचार : लीला गोविलकर, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.

१३.मराठी व्याकरणाची मूलतत्त्वे - संपादक डॉ. शं. गो. तुळपुळे, सिटी बुक प्रकाशन, पुणे.

१४.मराठी व्याकरण - मोरेश्वर सखाराम मोरे, चित्रशाळा प्रेस प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. ९ DSE- IX : ५. ३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास इ.स. ११०१ ते १८००(पूर्वार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातीची परंपरा व इतिहास यांचा परिचय करून घेणे.
२. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील निर्मितीच्या प्रेरणांचा परिचय करून घेणे.
३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये यांचा परिचय करून घेणे.
४. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीची उकल करणे.
५. मध्ययुगीन कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**मराठी भाषा उत्पत्तीकाळ व आद्य ग्रंथ** अ) मराठी भाषेचा उत्पत्तीविचार ब) मराठी भाषेचा उत्पत्तीकाळ क) मराठीतील आद्य ग्रंथ स्वरूप व विशेष ड) मराठी भाषेतील ग्रंथ परंपरा	१५	१	१०
२.	**महानुभवीय वाङ्मय: प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये** अ) महानुभाव संप्रदाय विचार कार्य ब) महानुभवीय वाङ्मयाच्या प्रेरणा क) महानुभवीय वाङ्मयाचे स्वरूप ड) महानुभवीय वाङ्मयाची वैशिष्ट्ये	१५	१	१०
३.	**वारकरी संप्रदाय : प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये** अ) वारकरी संप्रदाय स्वरूप ब) वारकरी संप्रदायाचे विचार कार्य क) संत ज्ञानेश्वर ड) संतमेळा - संत गोरा कुंभार, संत सावता माळी, संत नरहरी सोनार, संत चोखामेळा, संत कर्ममेळा, संत सेना महाराज, संत मुक्ताबाई, संत जनाबाई	१५	१	१०

४.	**वारकरी संप्रदायातील संतविचार** अ) संत नामदेव ब) संत एकनाथ क) संत तुकाराम ड) वारकरी साहित्याची वैशिष्ट्ये	**१५**	**१**	**१०**
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - ल.रा.नशिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ व २ - अ.ना.देशपांडे, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - इ.श्री. शेणोलीकर, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ व २ - ल.रा.पांगारकर, विदर्भ मराठवाडा बुक कंपनी, पुणे.
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास - प्र.न.जोशी
६. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ३ - म.सा.प.प्रकाशन, पुणे.
७. प्राचीन मराठी जैन साहित्य -सुभाषचंद्र अक्कोळे, सुविचार प्रकाशन मंडळ, नागपूर.
८. प्राचीन मराठीच्या नवधारा - रा.चिं.ढेरे, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
९. प्राचीन मराठी साहित्य संशोधन - वि.भि.कोलते, श्री लेखन वाचन भांडार, पुणे.
१०.मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड २ - संपादक स.ग.मालशे, म.सा.प.पुणे.
११.मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा माधव देशमुख
१२.धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय - र.बा.मंचरकर
१३.वीरशैव व इतर धर्म आणि समाज - सूर्यकांत घुगरे.
१४. पाच संप्रदाय- र.रा.गोसावी
१५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा अभ्यास - भारती रेवडकर
१६. संत ज्ञानेश्वरांची कूटरचना - शिवाजी पाटील

अभ्यासपत्रिका क्र. १० DSE- X : ५.४. उपयोजित मराठी (पूर्वार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. विद्यार्थ्यांना पारिभाषिक शब्दांचा परिचय करून देवून पारिभाषिक शब्दांची नवनिर्मिती करण्यास प्रेरित करणे.
२. संगणक युगात ई मराठी लेखनाचे महत्त्व सांगून ते करण्यास प्रवृत्त करणे.
३. मुद्रितशोधनाचे महत्त्व सांगून त्याचा सराव करून घेणे.
४. स्पर्धा परीक्षेतील मराठी भाषेचे महत्त्व विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे.
५. स्पर्धा परीक्षेत यश संपादन करण्यासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये भाषिक कौशल्याचा विकास करणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**कार्यालयीन पारिभाषिक शब्द** अ) पारिभाषिक शब्दांचे स्वरूप ब) कार्यालयीन पारिभाषिक शब्द क) न्यायालयीन पारिभाषिक शब्द ड) महसूल, विमा विभागातील पारिभाषिक शब्द इ) पद नामावली पारिभाषिक शब्द ई) साहित्य समीक्षा पारिभाषिक शब्द उ) उपयोजन - पारिभाषिक शब्द निर्माण करून घेऊन त्याचा संग्रह तयार करणे.	१५	१	१०
२.	**ई मराठी लेखन** अ) ई पत्र लेखन ब) ब्लॉग लेखन क) विकिपीडिया लेखन ड) मराठी कलफलक लेखन इ) उपयोजन - प्रकल्प,कार्यशाळा घेऊन लेखन सराव घेणे.	१५	१	१०
३.	**मुद्रितशोधन** अ) मुद्रितशोधन म्हणजे काय ?	१५	१	१०

	ब) मुद्रितशोधकाची भूमिका क) मुद्रितशोधकाची मराठी भाषिक कौशल्ये व कार्य ड) मुद्रितशोधकाची नियमावली इ) उपयोजन- मुद्रितशोधनाचे नमुने देवून सराव घेणे.			
४.	**स्पर्धा परीक्षेमधील मराठी भाषेचे महत्त्व** अ) विविध स्पर्धा परीक्षांचे स्वरूप व मराठी भाषेचे महत्त्व ब) स्पर्धा परीक्षांचे स्तर निहाय मराठी भाषेचे स्वरूप (वस्तुनिष्ठ प्रश्न, निबंध लेखन, सारांश लेखन,मुलाखत) क) नोकरी व्यवसायासाठी स्पर्धेला सामोरे जातानाची कौशल्ये १. वाचन कौशल्य २. श्रवण कौशल्य ३. लेखन कौशल्य ४. संवाद कौशल्य ड) उपयोजन - विद्यार्थ्यामध्ये नोकरी मिळविण्यासाठी संवाद करण्याची क्षमता निर्माण करण्यासाठी पूर्वतयारी करून घेणे.	**१५**	**१**	**१०**
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. व्यावहारिक मराठी - ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.

२. व्यावहारिक मराठी - स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

३. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - संपादक राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे.

४. व्यावहारिक मराठी - संपादक कल्याण काळे, द.दि.पुंडे

५. उपयोजित मराठी - नरेंद्र मारवाडे, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.

६. व्यावहारिक मराठी - प्रकाश परब, मिथुन प्रकाशन, मुंबई.

७. व्यावहारिक मराठी - डॉ. सयाजीराजे मोकाशी, डॉ. रंजना नेमाडे, शेतकरी साहित्य ईर्जिक परिषद, महाराष्ट्र.

८. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी - डॉ.चं.वि.जोशी, ॠतू प्रकाशन, अहमदनगर.

९. उपयोजित मराठी - शंकरानंद येडले, संस्कार प्रकाशन, लातूर.

१०.उपयोजित मराठी - डॉ. संजय लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.

११.स्पर्धा परीक्षा संपूर्ण मार्गदर्शक - डॉ. आनंद पाटील, स्टडी सर्कल पब्लिकेशन,पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. ११ DSE- XI : ५. ५. आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (ग्रामीण व दलित)

गुण ४०

उद्दिष्टये :

१. आधुनिक मराठी साहित्यातील प्रवाहांच्या निर्मितीची पार्श्वभूमी समजावून घेणे.
२. ग्रामीण व दलित साहित्य प्रवाहाची संकल्पना, प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये विशद करणे.
३. ग्रामीण व दलित साहित्य प्रवाहांचा उद्‌गम व विकास स्पष्ट करणे.
४. ग्रामीण कादंबरीचे स्वरूप सांगून नेमलेल्या साहित्यकृतीतील आशयसूत्रे, ग्रामीण जीवन चित्रण, भाषा यांचे वेगळेपण विशद करणे.
५. दलित आत्मकथनांचे स्वरूप समजावून घेऊन नेमलेल्या साहित्यकृतीतील आशय, सामाजिकता, वैचारिकता, भाषा विशद करणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**ग्रामीण साहित्य** अ) ग्रामीण साहित्य संकल्पना व स्वरूप ब) ग्रामीण साहित्याची प्रेरणा क) ग्रामीण साहित्याची वैशिष्ट्ये ड) ग्रामीण साहित्यातील समाजजीवन इ) ग्रामीण साहित्याची भाषा	१५	१	१०
२.	**नेमलेली कलाकृती : चैत (कादंबरी) - द. तु. पाटील, मौज प्रकाशन, मुंबई, २०१८** अ) ग्रामीण कादंबरीचे स्वरूप व वाटचाल ब) द. तु. पाटील : व्यक्ती आणि वाङ्मय क) चैत कादंबरीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये ड) चैत कादंबरीतील आशयसूत्रे व व्यक्तिचित्रणे इ) चैत कादंबरीतील ग्रामीण जीवन व वातावरण निर्मिती ई) चैत कादंबरीतील भाषाशैली	१५	१	१०

३.	**दलित साहित्य** अ) दलित साहित्य प्रेरणा,संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्ये ब) दलित साहित्याची वाटचाल क) दलित साहित्याची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी ड) दलित साहित्याची भाषा	**१५**	**१**	**१०**
४.	**नेमलेली कलाकृती : आंदकोळ (आत्मकथन) - किसन चव्हाण, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१५** अ) दलित आत्मकथन : स्वरूप व वाटचाल ब) किसन चव्हाण : व्यक्ती आणि वाङ्मय क) आंदकोळ आत्मकथनाचे स्वरूप ड) आंदकोळ आत्मकथनातील आशयसूत्रे इ) आंदकोळ मधील भटके विमुक्त जीवन ई) आंदकोळ मधील भाषाशैली	**१५**	**१**	**१०**
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड सातवा १९५० ते २००० भाग पहिला व भाग चौथा, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.

२. ग्रामीणता, साहित्य आणि वास्तव - आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.

३. ग्रामीण साहित्य: चिंतन आणि चर्चा - डॉ. वासुदेव मुलाटे, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद.

४. ग्रामीण साहित्य एक चिंतन - द.ता.भोसले, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

५. ग्रामीण साहित्य : प्रेरणा आणि प्रयोजन - श्रीराम गुंदेकर, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.

६. ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि शोध - डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले, स्वरुप प्रकाशन, औरंगाबाद.

७. ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास - चंद्रकुमार नलगे, रिया पब्लिकेशन, कोल्हापूर.

८. ग्रामीण साहित्य प्रवाह आणि परिस्थिती - डॉ. वामन जाधव, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

९. साठोत्तरी साहित्य प्रवाह खंड १ व २ - प्रल्हाद लुलेकर, सायन पब्लिकेशन प्रा.लि. पुणे.

१०.दलित साहित्य : उद्गम आणि विकास - डॉ.योगेंद्र मेश्राम, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.

१३.दलित साहित्य: वेदना आणि विद्रोह - डॉ. भालचंद्र फडके, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
१४.निळी पहाट - रा.ग.जाधव, विजय प्रकाशन, नागपूर.
१५.दलित साहित्य: चर्चा आणि चिंतन - डॉ. गंगाधर पानतावणे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
१६.दलित चळवळ आणि साहित्य - डॉ.कृष्णा किरवले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००५
१७.दलित साहित्य : उगम आणि विकास - डॉ. अविनाश सांगोलेकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, प्र.आ. २०१०.
१८.सहा दलित आत्मकथने : एक चिंतन - डॉ. वासुदेव मुलाटे, कैलास पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
१९.दलित आत्मचरित्र : साहित्य आणि समाज - डॉ. रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि. पुणे.
२०.आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह - संपादक डॉ. डी. आर. गायकवाड, डॉ. आर. व्ही. शिंदे, गिरीजा प्रकाशन, सोलापूर.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

मानवविज्ञान विद्याशाखा

बी. ए. भाग - ३ विषय - मराठी

सुधारित अभ्यासक्रम (CBCS Pattern)

शैक्षणिक वर्ष : २०२१ - २०२२, २०२२ - २०२३, २०२३ - २०२४

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका क्र. १२ DSE- XII : ६. १. साहित्यशास्त्र (उत्तरार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. १३ DSE- XIII : ६. २. भाषाविज्ञान व व्याकरण (उत्तरार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. १४ DSE- XIV : ६. ३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (११०१ ते १८००) (उत्तरार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. १५ DSE- XV : ६. ४. उपयोजित मराठी (उत्तरार्ध)

अभ्यासपत्रिका क्र. १६ DSE- XVI : ६. ५. आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (स्त्रीवादी व मुस्लीम)

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका क्र. १२ DSE- XII : ६. १. साहित्यशास्त्र (उत्तरार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. रसविचाराचे स्वरूप व प्रकार समजावून घेणे.

२. साहित्य प्रकारांच्या स्वरूपाची ओळख करून घेणे.

३. साहित्याचा भाषाविचार समजावून सांगणे.

४. साहित्यमूल्यांची जाणीव करून घेणे.

५. साहित्यविषयक विचार आणि जाणिवा वृध्दिंगत करणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**रसविचार** अ) रस म्हणजे काय ? ब) रस संकल्पना व स्वरूप क) रससंख्या ड) भरतमुनींचे रससूत्र	१५	१	१०
२.	**काव्यानंदमीमांसा** अ) काव्यानंद कसा प्राप्त होतो? ब) काव्यानंद उपपत्ती क) तादात्म्य, पुन:प्रत्यय आणि जिज्ञासापूर्ती ड) सविकल्प समाधी, ताटस्य आणि समधातता	१५	१	१०
३.	**साहित्यप्रकारांचा अभ्यास** अ)कविता ब) कथा क) कादंबरी ड) नाटक	१५	१	१०
४.	**साहित्यमूल्ये** अ) भावनाशीलता ब) काल्पनिकता क) अनुभवनिष्ठता ड) विचारप्रधानता	१५	१	१०

	इ) विषयनिष्ठता ई) सामाजिकता उ) मानवतावाद ऊ) विज्ञाननिष्ठता			
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. काव्यशास्त्रप्रदीप - स.रा.गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.

२. अभिनव काव्यप्रकाश - रा. श्री. जोग, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.

३. भारतीय साहित्यशास्त्र - गणेश त्र्यंबक देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

४. साहित्यशास्त्र : स्वरूप आणि समस्या - वसंत पाटणकर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.

५. साहित्यविचार - भालचंद्र खांडेकर, अनमोल प्रकाशन, पुणे.

६. साहित्यविचार - अरविंद वामन कुळकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.

७. काव्याची भूषणे - म.वा.धोंड, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.

८. साहित्याचे अध्यापन आणि प्रकार - संपादक श्री. पु. भागवत, सुधीर रसाळ आणि इतर, पॉप्युलर प्रकाशन , मुंबई आणि मौज प्रकाशन गृह, मुंबई.

९. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.

अभ्यासपत्रिका क्र. १३ DSE- XIII : ६. २. भाषाविज्ञान व व्याकरण (उत्तरार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. भाषाविज्ञान व मराठी भाषा यांच्यातील अनुबंध समाजवून घेणे.
२. वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचा परिचय करून घेणे.
३. मराठी भाषा व बोली यांच्यातील परस्परसबंध स्पष्ट करणे.
४. मराठी भाषेवरील इतर भाषांचा प्रभाव समजावून घेणे.
५. मराठी भाषेची व्याकरणिक व्यवस्था समजावून घेणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**वर्णनात्मक भाषाविज्ञान** अ) वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप ब) स्वनिमविचार : स्वन, स्वनिम, स्वनांतरे क) रूपिमविचार : रूप, रूपिम, रूपिकांतरे ड) वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचे वेगळेपण	१५	१	१०
२.	**मराठी भाषा आणि बोली** अ) भाषा आणि बोली संकल्पना ब) प्रमाणभाषा आणि बोली यांचे स्वरूप क) मराठीच्या बोलींचे स्वरूप ड) अहिराणी व वऱ्हाडी चा परिचय	१५	१	१०
३.	**मराठी भाषेवरील इतर भाषांचा परिणाम** अ) भाषिक परिणामांचे स्वरूप ब) मराठी आणि फारशी क) मराठी आणि हिंदी ड) मराठी आणि इंग्रजी	१५	१	१०
४.	**मराठीचे व्याकरण** अ) वाक्य आणि त्याचे प्रकार ब) प्रयोग आणि त्याचे प्रकार	१५	१	१०
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. आधुनिक भाषाविज्ञान: सिध्दांत आणि उपयोजन : मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.

२. आधुनिक भाषाविज्ञान : संरचनावादी, सामान्य आणि सामाजिक : संपादक कल्याण काळे व अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.

३. मराठीचा भाषिक अभ्यास : मु.श्री.कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

४. मराठी भाषा : उद्‌गम आणि विकास : कृ.पा.कुलकर्णी, मॉडर्न प्रकाशन, पुणे.

५. सुबोध भाषाशास्त्र : प्र.न.जोशी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

६. भारतीय भाषांचे लोक सर्वेक्षण : महाराष्ट्र : संपादक अरुण जाखडे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.

७. मराठी कन्नड सांस्कृतिक सहसंबंध : शोभा नाईक, दर्या प्रकाशन, पुणे.

८. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान : महेंद्र कदम, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

९. मराठी व्याकरण परिचय : राजशेखर हिरेमठ, मेहता पब्लिकेशन, पुणे.

१०.मराठी व्याकरण स्वरूपविचार : लीला गोविलकर, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.

११.मराठी व्याकरणाची मूलतत्त्वे - संपादक डॉ. शं. गो. तुळपुळे, सिटी बुक प्रकाशन, पुणे.

१२.मराठी व्याकरण - मोरेश्वर सखाराम मोरे, चित्रशाळा प्रेस प्रकाशन, पुणे.

१३.मराठी भाषेचे वाक्प्रचार व म्हणी - विद्याधर वामन भिडे, चित्रशाळा प्रेस प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. १४ DSE- XIV : ६. ३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास इ.स. ११०१ ते १८००
(उत्तरार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील परंपरा व इतिहास याचा परिचय करून घेणे.
२. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील निर्मितीच्या प्रेरणांचा परिचय करून घेणे.
३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये यांचा परिचय करून घेणे.
४. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीची उकल करणे.
५. मध्ययुगीन कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**पंडिती वाङ्मय** अ) पंडिती वाङ्मय प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये ब) मुक्तेश्वर क) रघुनाथ पंडित ड) वामन पंडित इ) सामराज ई) श्रीधर व मोरोपंत	१५	१	१०
२.	**शाहिरी वाङ्मय** अ) शाहिरी वाङ्मय प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये ब) अनंत फंदी क) परशराम ड) प्रभाकर इ) सगनभाऊ ई) राम जोशी व होणाजी बाळा	१५	१	१०
३.	**बखर वाङ्मय** अ) बखर वाङ्मय प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये ब) महिकावतीची बखर क) सभासद बखर ड) पानिपत बखर इ) आज्ञापत्र	१५	१	१०

४.	**मध्ययुगीन कालखंडातील अन्य संप्रदाय** अ) दत्त संप्रदाय ब) वीरशैव संप्रदाय क) नागेश संप्रदाय ड) समर्थ संप्रदाय	**१५**	**१**	**१०**
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - ल.रा.नशिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ व २ - अ.ना.देशपांडे, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - इ.श्री. शेणोलीकर, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ व २ - ल.रा.पांगारकर, विदर्भ मराठवाडा बुक कंपनी, पुणे.
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास - प्र.न.जोशी
६. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ३ - म.सा.प.प्रकाशन, पुणे.
७. प्राचीन मराठी जैन साहित्य -सुभाषचंद्र अक्कोळे, सुविचार प्रकाशन मंडळ, नागपूर.
८. प्राचीन मराठीच्या नवधारा - रा.चिं.ढेरे, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
९. प्राचीन मराठी साहित्य संशोधन - वि.भि.कोलते, श्री लेखन वाचन भांडार, पुणे.
१०.मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड २ - संपादक स.ग.मालशे, म.सा.प.पुणे.
११.मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा माधव देशमुख
१२.धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय - र.बा.मंचरकर
१३.वीरशैव व इतर धर्म आणि समाज - सूर्यकांत घुगरे
१४. पाच संप्रदाय- र.रा.गोसावी
१५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा अभ्यास - भारती रेवडकर
१६. संत ज्ञानेश्वरांची कूटरचना - शिवाजी पाटील
१७. संत परंपरा आणि कृषिसंस्कृती - वामन जाधव
१८. म.बसवेश्वर आणि संत नामदेव यांच्या काव्यातील आशय व अभिव्यक्ती सौंदर्य - विशाल लिंगायत, लक्ष्मी प्रकाशन, सोलापूर.
१९.मध्ययुगीन धर्मसंप्रदायी वाङ्मय : एक विहंगदर्शन - संपादक डॉ. मुकुंद दातार, स्नेहल प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. १५ DSE- XV : ६.४. उपयोजित मराठी (उत्तरार्ध)

गुण ४०

उद्दिष्ट्ये :

१. मराठी भाषेचे विविध क्षेत्रातील महत्त्व व उपयोजन विद्यार्थ्यांना समजावून सांगणे.
२. जाहिरात कलेची उपयुक्तता स्पष्ट करून संहिता लेखनाचे कौशल्य शिकविणे.
३. प्रसारमाध्यमे आणि बदलत्या जीवनशैलीची गरज ओळखून विद्यार्थ्यांमध्ये निवेदन कौशल्ये विकसित करणे.
४. ग्रंथपरीक्षणाचे महत्त्व व स्वरूप सांगून, त्याचे कौशल्य विद्यार्थ्यांना अवगत करून घेणे.
५. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्य कलेची आवड निर्माण होण्यासाठी विविध साहित्य सहलींचे आयोजन करून प्रवासवर्णने, स्थल, निसर्ग इ. स्वानुभावपर लेखन करून घेणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**जाहिरात लेखन** अ) जाहिरात संकल्पना, स्वरूप व व्याप्ती ब) जाहिरातीचे महत्त्व व प्रकार क) जाहिरात लेखन व मराठी भाषिक कौशल्ये ड) जाहिरात संहिता लेखन (आकाशवाणी, वृत्तपत्र, दूरदर्शन) उ) उपयोजन - नमुना सराव	१५	१	१०
२.	**निवेदन कौशल्ये** अ) निवेदन स्वरूप व व्याप्ती ब) निवेदन कौशल्याचे महत्त्व व प्रकार क) आकाशवाणीसाठी निवेदन कौशल्ये ड) दूरचित्रवाणीसाठी निवेदन कौशल्ये इ) विविध कार्यक्रमांचे निवेदन कौशल्ये इ) उपयोजन - नमुनालेखन व प्रात्येक्षिके घेऊन सराव	१५	१	१०
३.	**ग्रंथ परीक्षण** अ) ग्रंथ परीक्षणाचे स्वरूप, महत्त्व आणि व्याप्ती ब) वाङ्मयीन कलाकृतीचे परीक्षण क) कथासंग्रहाचे परीक्षण ड) कवितासंग्रहाचे परीक्षण इ) नाटकाचे परीक्षण	१५	१	१०

	ई) कादंबरीचे परीक्षण उ) उपयोजन- नमुना वाचन करून सराव घेणे.			
४.	**स्वानुभवपर ललित लेखन** अ) ललित लेखन संकल्पना व स्वरूप ब) ललित लेखनाचे महत्त्व व व्याप्ती क) पुढीलपैकी कोणत्याही एका साहित्य सहलीचे आयोजन करून विद्यार्थ्यांना स्वानुभपर ललित लेखन करण्यास प्रेरित करणे. (ग्रंथालय भेट, पुस्तक गाव भेट, लेखक व लेखकाचे गाव भेट व लेखन कार्यशाळेचे आयोजन) ड) प्रवासवर्णनपर, निसर्गवर्णनपर, स्थलवर्णपर, स्वानुभवपर लेखन इ) उपयोजन - सहल, भेटींच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या सृजनप्रक्रियेला वृध्दिंगत करणे.	**१५**	**१**	**१०**
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. व्यावहारिक मराठी - ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
२. व्यावहारिक मराठी - स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
३. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - संपादक राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे.
४. व्यावहारिक मराठी - संपादक कल्याण काळे, द.दि.पुंडे
५. उपयोजित मराठी - नरेंद्र मारवाडे, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
६. व्यावहारिक मराठी - प्रकाश परब, मिथुन प्रकाशन, मुंबई.
७. व्यावहारिक मराठी - डॉ. सयाजीराजे मोकाशी, डॉ. रंजना नेमाडे, शेतकरी साहित्य इर्जिक परिषद, महाराष्ट्र.
८. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी - डॉ.चं.वि.जोशी, ऋतू प्रकाशन, अहमदनगर.
९. उपयोजित मराठी - शंकरानंद येडले, संस्कार प्रकाशन, लातूर.
१०.उपयोजित मराठी - डॉ. संजय लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.
११.सृजनात्मक लेखन - डॉ. आनंद पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन,पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. १६ DSE- XVI : ६. ५. आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (स्त्रीवादी व मुस्लीम)

गुण ४०

उद्दिष्टये :

१. आधुनिक मराठी साहित्यातील प्रवाहांच्या निर्मितीची पार्श्वभूमी समजावून सांगणे.
२. स्त्रीवादी व मुस्लीम साहित्य प्रवाहांची संकल्पना, प्रेरणा व स्वरूप विशद करणे.
३. स्त्रीवादी व मुस्लीम साहित्य प्रवाहांचा उद्‌गम व विकास स्पष्ट करणे.
४. स्त्रीवादी कथांचे स्वरूप सांगून नेमलेल्या कलाकृतीतील आशयसूत्रे, समाजचित्रण, घटना प्रसंग, व्यक्तिरेखा व भाषा विशद करणे.
५. मुस्लीम कवितेचे स्वरूप सांगून नेमलेल्या कवितासंग्रहातील आशय, जीवन संघर्ष, सामाजिकता, वैचारिकता व भाषा स्पष्ट करून सांगणे.

अभ्यासक्रम :

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक	गुण
१.	**स्त्रीवादी साहित्य** अ) स्त्रीवादी साहित्य : संकल्पना व स्वरूप ब) स्त्रीवादी साहित्याची प्रेरणा व वैशिष्ट्ये क) स्त्रीवादी साहित्यातील समाजजीवन ड) स्त्रीवादी साहित्यातील भाषा	१५	१	१०
२.	**नेमलेली कलाकृती : प्राजक्ताची फुलं आणि दाह (कथासंग्रह) - ललिता गादगे, निर्मल प्रकाशन, नांदेड, २०१४** अ) स्त्रीवादी कथांचे स्वरूप व वाटचाल ब) ललिता गादगे : व्यक्ती आणि वाङ्मय क) प्राजक्ताची फुलं आणि दाह मधील कथांचे स्वरूप ड) प्राजक्ताची फुलं आणि दाह मधील कथांची आशयसूत्रे इ) प्राजक्ताची फुलं आणि दाह मधील स्त्री जीवन ई) प्राजक्ताची फुलं आणि दाह मधील भाषाशैली	१५	१	१०

३.	**मुस्लीम मराठी साहित्य** अ) मुस्लीम मराठी साहित्य प्रेरणा,संकल्पना व स्वरूप ब) मुस्लीम मराठी साहित्याची वाटचाल क) मुस्लीम मराठी साहित्याची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी ड) मुस्लीम मराठी साहित्याची भाषा	**१५**	**१**	**१०**
४.	**नेमलेली कलाकृती : व्यवहाराचा काळा घोडा (कवितासंग्रह) - अजीम नवाज राही, अथर्व पब्लिकेशन, जळगाव. २००४** अ) मुस्लीम कवितेचे स्वरूप ब) अजीम नवाज राही यांचा परिचय क) व्यवहाराचा काळा घोडा मधील कवितेतील मुस्लीम जाणिवा व निसर्ग चित्रण ड) व्यवहाराचा काळा घोडा मधील कवितांची भाषाशैली **टिप : अभ्यासक्रमातून वगळलेल्या कविता -** १.कोंबडा आरवला म्हणजे ? २.गर्दी नावाच्या संप्रदायाची गोष्ट ३.मेंढरे ४.झाडे आणि पर्णहीनतेची तक्रार ५.अपघाता, तुला सहस्त्र सलाम ! ६.दिवा आणि पारंपरिक अंधार	**१५**	**१**	**१०**
	एकूण	**६०**	**०४**	**४०**

संदर्भ ग्रंथ :

१. स्त्रीवाद - संपादक सुमती लांडे, श्रुती तांबे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.
२. स्त्रीवादी समीक्षा:स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन पुणे.
३. भारतीय संदर्भातून स्त्रीवाद: स्त्रीवाद समीक्षा आणि उपयोजन - शोभा नाईक, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
४. स्त्रीवाद आणि मराठी साहित्य - वंदना महाजन, विजय प्रकाशन, नागपूर.
५. मिळून साऱ्याजणी विशेषांक २००३- संपादक विद्या बाळ
६. मुस्लीम मराठी साहित्य:एक आकलन - सय्यद मेहबुब, सावित्रीबाई फुले प्रकाशन, पुणे.

७. मुस्लीम मराठी साहित्य व समाजचिंतन-संपा. नागोराव कुंभार,प्रबोधन प्रकाशन, लातूर.
८. मुस्लीम मराठी साहित्य: परंपरा आणि लेखकसूची - संपादक फ.म.शहाजिंदे, भूमी प्रकाशन, लातूर.
९. मुस्लीम मराठी साहित्य - डॉ. आक्रम पठाण, युगसाक्षी प्रकाशन, नागपूर.
१०. मुस्लीम मराठी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा - डॉ.नसीम एहतेशाम देशमुख, सुजय प्रकाशन, धुळे.
११.मुस्लीम कवींची मराठी कविता, डॉ. किशोरकुमार कांबळे, सागर प्रकाशन, पुणे.
१२.आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह - संपादक डॉ. डी. आर. गायकवाड, डॉ. राजशेखर शिंदे, गिरीजा प्रकाशन, सोलापूर.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

NAAC Accredited-2015
'B' Grade (CGPA 2.62)

मानविज्ञान विद्याशाखा
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप (Nature Question Paper)
निवड आधारित श्रेयांकप्रणाली (CBCS)

वेळ : २ तास
एकूण गुण : ४०

प्रश्न १ ला : योग्य पर्याय निवडा (प्रत्येकी १ गुण)	गुण : ०८
प्रश्न २ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सहा पैकी चार)	गुण : १२
प्रश्न ३ था : दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	गुण : १०
प्रश्न ४ था : दीर्घोत्तरी प्रश्न (पर्याय नाही)	गुण : १०

टीप : लेखी परीक्षेसाठी ४० गुण आणि अंतर्गत निरंतर मूल्यमापन (CA) १० गुण.

- १० गुणांसाठी प्रकल्प/ सराव परीक्षा/ गृहपाठ/ मौखिकी यापैकी कोणत्याही एकाची निवड करावी.
- लेखी परीक्षा : ४० गुणांपैकी १६ ला उत्तीर्ण.
- निरंतर मूल्यमापन (CA) : १० गुणापैकी ०४ ला उत्तीर्ण.